

Анализ на стихотворението "Заточеници"

22.04.2019, 20:55 ч.

Пейо Яворов е един от най-изтъкнатите творци на българската литература. Той оставя огромно творческо наследство в областта на поезията, прозата и драмата. Стихотворенията му разработват многообразни теми в областта на социално-патриотичните идея и нравствено-философските мотиви. Ранният му период се съсредоточава върху народностите внушения и обективно предметното изразяване. Едно от емблематичните му стихотворения от този период е "Заточеници". Творбата принадлежи към произведенията му с революционно-патриотична тематика. Участието на поета в борбите за освобождението на Македония от турско робство придава по-голяма убедителност на творбите му от този тип.

В своето творчество Яворов се вълнува от съдбата на македонския народ. Разкрива отрицателното си отношение към всяко робство и национална тирания. Поетът издига свободата като висша личностна, национална и общочовешка ценност. Стихотворението "Заточеници" представя драматичното прощаване на група патриоти с родината.

Стихотворението е посветено на Тодор Александров - революционер на Македонското движение и близък приятел на поета. Конкретен повод за написването е исторически факт - изпращането на 40 български поборници на заточение в Мала Азия. Стихотворението е елегия. Преобладават чувства на тъга, отчаяние и безнадежност. Темата на творбата представя трагичното сбогуване с родината. Трогателни и мъчителни са тези последни мигове на раздяла за осъдените на заточение българи. Образите на тези български герои внушават идеята за патриотизъм, героизъм, национална отговорност и жертвоготовност. Лирическият герой в стихотворението е общественият образ на заточениците. Разкриват се техните чувства, преживявания, вълнения и настроения.

Стихотворението Заточеници е разделено в пет строфи. В първа строфа е представена пейзажна картина на морския залез.

**От заник-слънце озарени,
алеят морски ширини:
В игра стихийна уморени,
почиват яростни вълни...**

Отплаването е спокойно и поставя темата за прощаването. Откъсването от родния бряг е ситуирано във времето на залеза до настъпването на нощта. Великолепният морски залез с озарените от последните слънчеви лъчи и алещите вълни, се превръща в тягостна картина на раздялата.

Във втора строфа са представени географските пространства на родината, които се превръщат в спомен.

**И кораба се носи леко
с попътни тихи ветрове,
и чезнете в мъгли далеко**

вий, родни брегове.

А Вардар, Дунав и Марица,
Балкана, Странджа и Пирин
ще греят нам - до гроб зарица
сред споменът един.

Заточениците са изгубили надежда, че ще видят отново родината си. Художествените образи на родното задълбочават тъжното настроение в душите на героите. Те са символи на мъката по родната земя и близки. Това е образът на България, превърнат в спомен, извисен и красив.

В центъра на творбата, третата строфа съчетава сблъсъка на противоположните чувства. Първите четири стиха изразяват яростта, идваща от спомена за предателството и омразата към врага заклет.

... - за сетен път

простираме ръце в окови

към нашият изгубен рай...

Горчива скръб сърца ни трови.

Прощавай, роден край!

Авторът е използвал инверсии и апосиопеза. Заточениците съжаляват, че не са успели да осъществят националния идеал. Изказват искрено съжаление, че не могат да дадат себе си в жертва за отечеството си. Идеята за светостта на родината е потвърдена - наречена с топлината на епитета **свидна**, а нейните предели - свят олтар.